

Arta, o stare de grație

Pictorul Daniel Codrescu lucrează de doi ani la pictura în mozaic a Catedralei Naționale. Crede cu tărie că deprinderea de a picta este cea mai frumoasă îndeletnicire, nu pentru că în urmă cu 20 de ani așa i-a spus un pictor experimentat, ci pentru că s-a convins de acest lucru odată cu trecerea timpului. „E foarte important cum te raportezi la ceea ce faci, dacă lucrezi din toată inima sau te vezi făcând niște sacrificii inutile. Arta a fost dintotdeauna îngemănată cu experiența spirituală și niciodată nu au fost separate una de alta”, ne-a mărturisit artistul.

Pe Daniel Codrescu l-am găsit în atelierul său de lucru. E luni dimineață și el e pregătit de o nouă zi dedicată realizării mozaicului din Catedrala Națională. Lucrează la acest proiect de doi ani. Vorbește molcom de parcă fiecare vorbă este o piesă pe care o așază în mozaicul vieții sale. Mă pliez cu atenție pe ritmul său, nu doar pentru a-i înțelege mesajul, ci și pentru a intra în starea care îl conduce pe tărâmul artei. Îmi arată proiecte, icoane pictate, planuri și schițe. Cu ochii minții revăd catapeteasma, deja finalizată în Catedrala Mântuirii Neamului. Mai păstrez încă în amintire lumina spirituală pe care o transmit icoanele împărătești, cele 13 scene cu praznice împărătești, 24 de sfinți (apostoli și proroci), toate realizate din aproximativ cinci milioane de pietricele. Dar pentru că până să vedem întreaga podoabă a acestui edificiu mai durează ceva timp, am vorbit cu pictorul Daniel Codrescu despre etapele proiectului, căutările artistului și puterea de a susține o suprafață atât în detalii, cât și în aspectul general.

Mozaicul din Catedrala Națională

O suprafață de aproximativ 800 de metri pătrați e deja acoperită cu mozaic în interiorul Catedralei Naționale, în bolta Altarului și în jurul ferestrelor. „Am reușit să realizăm și împărtășirea Sfinților Apostoli în proporție destul de mare. Acum lucrăm la scena cu jertfa Dreptului Melchisedec, precum și la ornamentele care se află în acest spațiu. În paralel, lucrăm și la partea de proiect, avansăm cu scenele și clarificăm toate detaliile necesare”, ne-a spus Daniel Codrescu. În discuția noastră, pictorul a subliniat permanent importanța căldurii umane, pe care intervenția omului o aduce în tot procesul creației, participarea sufletească pe care o imprimă în materie, și care e mai greu de exprimat în cuvinte, dar pe care privitorul o percepe, simte că îi place, dar nu știe să spună de ce.

„Pe mine mă liniștește foarte mult atunci când lucrez. Fac ceva care îmi place și aceasta mă ajută foarte mult. E ca o sete, o stare care îți lipsește în momentul în care nu o ai. E ca un dor de ceva care îți lipsește. Eu dacă nu lucrez o zi sau două, deja simt că nu e în regulă ceva. E foarte important să ai continuitate în lucru, e ca și cum te vindeci de tine însuși. E o scăpare de sine, de stările care te apasă și de toate condiționările vieții care, cumva, se vindecă și se așază într-un anumit duh. Toate acestea vin după un anumit timp, nu sunt lucruri care se obțin bătând din palme. De aceea cred că e foarte important aspectul de transmitere a modului de lucru de la maestru la ucenic. Pentru că nu sunt numai niște informații teoretice pe care le obții la o școală, ci vezi cum se trăiește viața aceasta și cum trebuie să te implicii în toate aspectele, pentru că altfel nu ai rezultate”, ne-a mărturisit pictorul.

Pasiunea pentru arta mozaicului

Echipa cu care Daniel Codrescu lucrează e formată din absolvenți ai Facultății de Teologie „Justinian Patriarhul” din București, secția Artă sacră, și ai Universității de Arte din București, dar și persoane care, chiar dacă nu au studii de specialitate, sunt pasionate de arta mozaicului. Am petrecut aproximativ o oră cu acest colectiv, care lucrează la mozaicul pentru Catedrala Națională. Atmosfera e caldă și prietenească, oamenii vorbesc, se consultă. Glasurile lor sunt ca o muzică de fundal care le însoțește munca. Mă impresionează răbdarea cu care lucrează, extrem de atenți la fiecare detaliu. În una din camerele atelierului, am aflat-o și pe Alina Codrescu, soția lui Daniel, care lucra la portretul Dreptului Melchisedec. E o echipă pe care Daniel Codrescu a format-o în timp, lucrând la diferite obiective ca Salonul Sfinților Români din Reședința Patriarhală, mozaicul de pe frontonul Catedralei Patriarhale istorice, Sala „Europa Christiana”, Biserica Parcul Domeniilor-Cașin etc. Fiecare mozaic are la bază o pictură bună, de aceea echipa e formată pentru a realiza atât pictură, cât și mozaic.

În cazul suprafețelor mari, chiar monumentale, e esențial ca persoana care realizează proiectul să dețină controlul spațiilor, să își poată imagina cum arată la sfârșit și să își dea seama de proporții. „Experiența pe care am dobândit-o la frescă, unde reușești într-un timp mult mai scurt să controlezi o suprafață, încercăm să o împrumutăm și mozaicului, îndeosebi simțul spațiilor, care e foarte important. Discuțiile lungi și constructive pe care le-am avut cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel pe marginea proiectelor iconografice propuse și a mozaicurilor realizate de-a lungul timpului au fost de mare ajutor în a înțelege mai limpede adevăratele nuanțe și profunzimi ale icoanei, mesajul limpede și fără echivoc pe care aceasta trebuie să îl conțină”, a mai completat Daniel Codrescu. În acest colectiv lucrează persoane de vârste diferite. Am remarcat mulți tineri, dar și persoane mai în vârstă. Artistul Marcel Codrescu, tatăl lui Daniel, trece de la o masă la alta, este o prezență pe cât de discretă, pe atât de pertinentă. Părul său alb îi trădează nu doar vârsta, ci și experiența. Cât am stat în atelier, nu l-am văzut ridicându-și ochii de la masa de lucru. Poate tocmai de aceea fiul său mi-a vorbit atât de mult despre legătura dintre generații și importanța ca artistul să ucenicească pe lângă o persoană experimentată.

Moștenirea darului

Daniel Codrescu spune că dintotdeauna a fost fascinat de biografiile oamenilor și, îndeosebi, ale artiștilor, din care a încercat să extragă învățături. Îi place să vorbească cu pictorii contemporani și, în special, cu cei mai în vârstă, căutând să învețe din experiența lor. „E important să învățăm din experiența altora, pentru că și ei au învățat de la alții. Această legătură, care se transmite din generație în generație, e ca o moștenire a darului. Și în pictură există o transmitere a lucrurilor. Vezi maestrul cum se comportă în viață, cum mănâncă, câte ore doarme, de câte ori se duce la biserică ori nu se duce, ce reacții are la anumite provocări ale vieții etc. Din toate experiențele acestea înveți mereu”, a mai completat artistul.

Lucrează permanent, cu timp și fără timp. E un lucru organic, pentru că, spune el, nu știi niciodată de unde suflă Duhul, și în acest domeniu nu există viață personală, căci implicarea e totală. Un rol important în formarea lui l-a avut tatăl său, Marcel Codrescu: „Pe lângă faptul că m-am familiarizat de mic copil cu această artă, permanent tata a fost un exemplu pentru mine. Cea mai bună educație este puterea exemplului. Eu cred că n-ai cum să le ceri unor copii să facă ceea ce tu nu faci”. Daniel și Alina Codrescu au doi copii, pe care au dorit să îi crească și să-i educe într-o cultură a muncii și a dedicării: „Și eu am trăit cu tatăl meu în atmosfera aceasta și mi s-a părut o soluție bună, căci copiii ceea ce văd, aceea au tendința să facă”.

Pregătire continuă

Daniel Codrescu se pregătește permanent, fiecare moment liber încearcă să îl valorifice în acest sens. Pe lângă Universitatea de Arte din București, a urmat un master la Institutul pentru artă și restaurare „Palazzo Spinelli” din Florența, Italia. Cunoștințele dobândite din studierea tehnicilor de pictură și restaurare pe cele mai importante șantiere din Florența, sudul Franței, Bucovina și București, au fost adaptate și aplicate mai târziu pentru crearea unui stil propriu de exprimare iconografică. Sensibilitatea extraordinară în alegerea paletelor de culori, simțul ascuțit în alegerea materialelor pentru mozaicuri, de la smalturile venetiene la subtilele tonuri ale pietrei naturale și ajungând la lumina reflectată în mod tainic de aurul de diferite nuanțe, toate acestea au dus la crearea unui stil proaspăt, adaptat zilelor noastre, simplu și sofisticat, în același timp. „Procesul de formare e continuu, nu este o limită nici duhovnicească, nici artistică în viața omului, infinitul este orizontul, limita. Și aceasta este frumusețea, iar această libertate consider că e cel mai prețios dar pe care ni l-a dat Dumnezeu”, a mai adăugat artistul.

Starea de prezență

Pictorul Daniel Codrescu crede că tot secretul artei și al personalității umane, în general, constă în starea de prezență atunci când cineva își desfășoară activitatea. Spune acest lucru deoarece a observat că oamenii au tendința să se refugieze fie în trecut, fie în viitor, lucru care le fură starea de a fi prezent. Bucuria o regăsește la sfârșitul unei lucrări când dă schela jos: „Dai bucurie, primești bucurie, și tot așa”, mărturisește artistul.

Nu se vede făcând altceva, pentru că îi place foarte mult ceea ce face. „Deși iconografia este considerată de anumite persoane o artă încremenită, care nu îți mai dă foarte mult posibilitatea să crezi, eu nu simt acest aspect și mi se pare că satisfacțiile pe care ți le oferă sunt foarte mari”, a mai spus Daniel Codrescu.

Spiritualitatea și arta transcend materia

Materialele cu care lucrează pentru realizarea mozaicurilor sunt din piatră naturală și sticlă. Tesserele din sticlă sunt folosite pentru personaje și aspecte mai importante, iar cele din piatră pentru fundal, realizând astfel o diferențiere a registrelor și prin textură. În ziua realizării reportajului, l-am găsit pe Daniel Codrescu preocupat de faptul că furnizorii din Veneția și Grecia nu trimit materialele în ritmul în care echipa sa are nevoie. În atelier lucrează pe scene, iar mai apoi în atelierul de la Catedrala Națională le assemblează în scene mari, face retușurile necesare și le pregătește pentru montaj. În continuare se urcă pe schelă și le montează. Pentru fiecare etapă, Daniel Codrescu se bucură de consultarea și binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Lucrurile nu pot fi grăbite, unele aspecte țin de furnizori, altele de șantierul Catedralei Naționale sau intervin alte detalii. „Sunt etape de proiecție, de execuție, de montaj, de logistică, în care trebuie să faci rost de materiale și de toate nuanțele de tessere necesare. Pentru fiecare personaj trebuie făcută comandă specială. De exemplu, pentru haina Maicii Domnului a trebuit să folosim 8-9 nuanțe de roșu, dacă e să vorbim doar despre o culoare. De aceea trebuie calculat foarte bine încă de la începutul proiectului”, a precizat artistul, care păstrează permanent gândul că această lucrare trebuie să reziste în timp.

„Munca aceasta e și o asceză“

Daniel Codrescu iubește deopotrivă fresca și mozaicul, ambele i se par la fel de frumoase. Fiecare spațiu are cerința lui și i se adaptează un anumit fel de pictură. Mozaicul creează o anumită stare de dinamism, cu cât lumina se schimbă, se percepe diferit și se observă niște valențe care în fotografie, de exemplu, nu se pot surprinde. „E un anumit dinamism al suprafeței, care necesită și o participare mai mare din partea privitorului, în funcție de momentele zilei, de cum cade lumina, descoperi noi laturi, noi străluciri. Toată munca aceasta e și o asceză, iar când intervine rutina, te lupți mereu ca să recapeți starea bună pe care ai avut-o atunci când lucrurile ți-au ieșit bine”, a mai spus artistul.

ziarullumina.ro